

C. K. Družvo Glasnik i Misao
Stiglo dne 20/9. 1913. sat 15.30
Priljez..... natp..... Pril.....

Predplata za Šibenik
I Austro-Ugarsku godišnje K. 14.—
polugodišnje I tromjesečno suraz-
mjerno, mjesečno K. 1.20
Pojedini broj 10 para
Oglasi po cijeniku
Plative I utuživo u Šibeniku.

HRVATSKA MISAO

Izlazi srijedom I subotom

Uredništvo I uprava nalaze se na trgu
sv. Frane Iza obc. perivoja
Vlasnik, izdavaatelj I odgovorni ured-
nik JOSIP DREZGA
Tiska: Hrvatska Zadruga Tiskara u
Šibeniku, U. z. 2. 6. 1913.

God. I.

Šibenik, 20 rujna 1913.

Br. 21.

Složan izstup omladine.

(Iz krugova pravaške akademske omladine).

Nekoliko dana prije svršetka školske godine pravaška akademska organizacija „Kumičić“ u Zagrebu pozvala je svu starčevićansku omladinu, bez razlike kulturnih načela i pristaše objiju frakcija, na pouzdan sastanak. Svrha tomu dogovoru u glavnom bijaše ova: izmjena misli o položaju u stranci prava i stanovište akademske mladosti prema razkolicima; obrana hrvatskih svetinja i prava.

Mного se omladine odazvalo tome pozivu. Divno bijaše vidjeti predstavnike raznih pravaških grupacija, dotadane najljubče osobne i političke neprijatelje, gdje se napokon skupa nadjose na tome sastanku i to baš u času, kada se naši prvaci i vodje razdvajaju i grdno posvadiše. Eto akademika prvih, koji zaboravljaju na sve ono što se među njima dogodilo; opraštaju jedni drugima sve uvrede, osvade i klevete; oduševljena se rukuju na pomirenje, pak se napokon svečano zavjeriše složnim radom kročiti naprijed.

Razlok u stranci prava bijaše povod tome sastanku, s druge strane espanzija srbstva na uštrb hrvatstva u javnom i političkom životu.

Govornici lijepim i zanosnim riječima pozdraviše složni izstup akademske omladine. Ta što nas do sada dijelilo? Zar program i načela? Ne, pobornici smo istoga programa, a slijedimo ista načela: oživotvorenje našeg državnog prava. Kulturnom borbu u ludo trošimo svoju energiju, dok je narod u robstvu. Tome su istom dorasli slobodni i jaki narodi, koji se ne boje za vlastiti obstanak. Jer dok se mi međusobno prepriemo i koljemo, dotle protivnici naši i oni naroda našega iz naše svadje i nesloge izbijaju sebi kapital. Stoga cjelokupna akademska omladina osuđuje najnoviji razlok, koji razdvaja redove i ruši temelje svepravaške sloge. U sudbonosnim časovima i najkritičnijem vremenu cepaju se duhovi, kad moradoše solidnije učvrstiti redove na odpor sili i na obranu hrvatskoga prava. Momentano je neodlučna: ni za jedne ni za druge. Budućnost će dokazati, koja je frakcija na pravoj stazi, koja se drži programa i udešava svoj rad prema istome. Tada će omladina izreći svoju osudu i prijekor. Međutim ne zdvaga nego vjeruje i čvrsto se nada, da će se svi pošteni i poštivni pravaški rodoljubi u nedalekom vremenu opet naći na okupu. Sve nesebične elemente, kojima nije do ambicije i egoizma, veže program. Svaki drugi uzrok nesloge, koji nije načelne naravi. osobito pak osobne zadjevce, tričarije i prkosni, lasno će se zaboraviti, kad strančarska stvar i obće dobro to zahtjeva. Neka zavjedenima u tome bude primjerom svepravaška sloga akademika, koji sada apeliraju na rodoljublje svojih vodja.

Od početka balkanskoga rata zavladala je obća srbomanija. Osobito se iztakose akademikarči a napose dubrovački, bivši najfanatičniji frankovci, koji se otkrokoše svoga imena, te se asimiliraju s sastalom nacionalističkom omladinom, čiji ciljevi i težnje dobro su nam poznati. Njih je slijedio čitav niz ostale srednjškolske omladine, i neki naši dalmatinski radikali. Jednim mahom zaboraviše svu prošlost občanosti slavnim pobjedama srbskoga oružja, prestantoše biti ono, što do pred balkanskim ratom bijaše „Pravaši se identificiraju sa Srbima, svoju sudbinu vežu s njihovim ciljevima... Ne mrzimo braću Srbe — ne dao Bog — ali nemožemo sve mirno i hladnokrvno trpjeti, što se na štetu hrvatstva događa. Da li volimo kao braću, nek im služe za dokaz naše simpatije prigodom rata. Dok su oni ginuli na bojištima, mi smo slavili njihove pobjede, kupili milodare za ranjene i siročad, izlagali se tamnicama i progonima, da uveličamo njihovu slavu,

i da barem materijalno pomognemo naštradalima. Naše su misli strepnjivo pratile njih na bojnopolju. Svaka njihova pobjeda bijaše naša a njihov poraz bila bi nam sramota. Sve smo učinili, u čemu mogošmo, da im pomognemo. Pak kao što mi njih uvijek podupiramo, podupiremo, a i u buduće podupirat ćemo, isto tražimo od njih uzvratnu ljubav: milo za drago, da i oni nama pomognu pri ostvaranju hrvatskoga kraljevstva. To nam je cilj, to ideal. Neka ih u tom djelu vodi ljubav prema rodjenoj grudi i naklonost prema suplemenjacima. Svaku drugu akciju, koja bi se kosila s našim stanovištem, smatramo izdajničkom i protunarodnom, koju ćemo svim dopuštenim sredstvima suzbijati.

Osobito nam na srcu leži hrvatsko sveučilište. Pokušaj, da se i ovo pretvori u neakovo nacionalističku kultu, jako nas zabrinjava. Da taj naum ne uspije, dužnost je cjelokupne pravaške omladine, da energički ustane proti najezdi te razvratne bujice. Događaji, koji se odigravaju na sveučilištu, ne služe nam na diku, dapače nas sramote, kao napadaji srbskih akademikara na neke Bugare za drugog balkanskog rata. Svaki je Hrvat morao posredovati i miriti zavaženu braću, a ne povladjivati jednima, a osuđivati i napadati druge — Bugare, tako da su ovi terorizirani povratili se svojoj kući namjerom da se više nikada k nama ne povrate, jer su se uvjerali, da i na našem sveučilištu Srbi dominiraju. Nedajmo sveučilištu, neka nam barem to ostane čisto hrvatsko, bez ikakove natruhe. To je naša svetinja, naš amanet. Složni izstupimo u borbu za upravu „podpornoga društva“, kao što se zavjerismo.

Ovoliko na znanje i ravnanje pravaškoj omladini, a ujedno da upozorimo pravašku javnost, koja se do sada ni najmanje nije interesirala za svoj pomladak, na složni izstup naše omladine, da podupre akciju svoje uzdanice, poduzetu u plemenitoj namjeri, da brani hrvatske svetinje i da miri zavaždene vodje.

Šibenik, 20. rujna.

Akcija pravaške omladine. Iz krugova pravaške akademske omladine primili smo članak, koji uvjštavamo na prvom mjestu. Korak omladine hvalevrijedan je i mi ga, u ove dane nesredjenosti i vrludanja, od srca pozdravljamo.

Motivi, koji potakose akademsku omladinu na složan izstup, oni su isti koji izazvaše u čitavoj stranci prava reakciju protiv nastojanja nekih da stranku svedu s njenog dosadnjeg strogo državopravnog pravca na sklizko polje nekih nacionalističkih maštanja. U osuđivanju srbomanije, koja u povodu srbskih pobjeda na Balkanu bila zahvatila p najviše mladost, složni su svi faktori stranke te i njihova uprava stranke prava i pokrajinske njene organizacije upućene su sada, da iz svojih redova trijebe sve ono što u stranku ne spada, bilo ono koji iz pravaštva hoće da stvore podvornicu srbstva, bilo opet one koji iz stranke prava htjeli bi učiniti kvasac za magjarske težnje predstavljajući mogućnost oživotvorenja pravaškoga programa u okviru dualizma, te negacije svake slobode i svakog prava hrvatskog naroda. Utrkivanje gospode Horvotovaca oko „Hrvatske“ sa koalicijskim načelima za vlast odurno je i mislimo da izvan Banovine teško će bit pravaša koga uloga Horvata i družine neće biti ojadila i ogadila.

Nego pravo umućuje valja pravo i zaključivati, suditi, Cijenjenice, da pravaši iz Dalmacije podupnu su složni u nazorima sa pravašima iz Bosne, Istre, sa pravašima oko „Hrvatata“, a

kako vidimo, i pravaška akademska omladina jednakih je nazora, a ipak nas nešto dijeli. Trebalo bi da pravaška akademska omladina povuče iz stanovitih pojava i logične zaključke, pa dok je tu jedna organizacija pravaška s vrhovnom upravom na čelu koja je identičnih nazora te jednakom odlučnošću pobija i magjaronstvo i srbstvo u pravaškim redovima, dužnost je svih pravaša okupit se oko nje i podupirati je. Dobro je žaliti razkol, ali zlo je stajati po strani kada se zna da je frakcija dra. Horvata podupnu zaplovlja magjaronskim vodama i da je jedino vrhovna uprava stranke na dom. Milom Starčevićem na čelu ona koja zastupa pravaški program otvoreno i dosljedno, bez primjesa magjaronštine, austrijanštine i srbizma. U ovakvim prilikama stajati postrance, biti neodlučan te ne izjavljivati se ni za jedne ni za druge, isto je što i osuđivati dobro a bodriti one koji su na krivome putu.

Rekosmo, da je akcija omladine dobra i plemenita, ali da bude uspješna potrebito je da u zaključcima bude logična. Radići za svepravašku slogu a van svepravaške organizacije nemišao je i znači već obstojeće složne redove mutiti i rušiti. I u prošlim borbama na hrvatskom sveučilištu pravaška omladina našla je u dru. Mili Starčeviću i drugovima najzadnjažnju podporu, ali pribavila im i razočaranje, jer se poslije iz pravaške omladine izcahurise nekakovi Mladohrvati. Svaka nova nomenklatura donosi narodu zbrke i štete. Izvan stranke prava nema Hrvatskoj spasa, pa zato i omladina, ako hoće biti pravaška, mora biti u stranci prava. Držat se postrance, stvarati nekakvu zlatnu sredinu između dobra i zla nemoguće je a da se ne škodi dobru. Ne preostaje dakle nego odrješiti, ravan put, čist pravac pa Bog!

Pravaški klubovi u Bosni dozvojeni. Usljed energične intervencije hrvatskog saborskog kluba, bosanska vlada bila je prisiljena opozvati zabranu pravaških klubova. Na konferenciji hrvatskog saborskog kluba, kojoj su prisustvovali svi hrvatski zastupnici osim dvojice (disidentna), predsjednik sabora dr. Mandić dao je službeni izjavu, da je vlada zaista opozvala naredbu kojom se bilo zabranilo osnivanje pravaškog kluba u Sarajevu.

Reklo se, da je vlada zabranila osnutak pravaškog kluba jer je ovaj bio od pristaša dra. Sunarića. Da je to mnijenje krivo, dokazuje i okolnost da je vlada zabranu povukla nakon što su bosanski pravaši uzeli stvar kao obće narodnu. Hrvatski saborski klub, u kojemu se nalazi uz ostale hrvatske zastupnike i toli napadani nadbiskup dr. Stadler, uzeo je bio stvar Sunarićevog kluba kao svoju i stvorio iz toga kabinetsko pitanje, izjavljajući da neće stupiti u pregovore za radnu većinu dokgod vlada ne dađe zadovoljštinu za uvredu, koja je bosanskim Hrvatima nanášena time, što je vlada onom svojom zabranom pravaški program proskribirala.

Cijenjenice, da je proti postupku vlade ustala cjelokupna pravaška štampa, a osobito odlučno i sarajevski „Hrvatski Dnevnik“, i baš energični izstup bosanskih pravaša dokazom je da ne stoje one predpostavke o Sunarićevu opozicionalstvu i Stadlerovu služničtvu, na što su cijelo ovo pitanje o zabrani pravaških klubova htjeli svesti bivši pravaši oko „Riječi“ i njihovi srbsko-demokratski prijatelji.

Logičan zaključak iz njihovih smionih tvrdnja i napadaja, sada nakon ukinuća one zabrane, bio bi da Sunarićevu opozicionalstvu nije baš bosanskoj vladi toliko pogibejno i mrzko. Takav zaključak nemožemo da stvorimo, jer ga ne opravdava držanje dra. Sunarića, kao što ni ostali hrvatski zastupnici u Bosni, koji se nalaze u hrvatskom saborskom klubu — a ima ih i bivših zajedničara i bivših udrugeša — ničim nisu zavrijedili da budu prostački psovani i vrijeđani u svom karakteru.

Hrvatostri, Srbohrvati, sve, samo ne Hrvati. „Sloboda“ i još neke novine sustavno ignoriraju hrvatsko ime bilo stapajuć ga sa srbskim bilo podpuno izpuštajuć ga. Tako i u izvješću o događajima u Zadru, prigodom kongresa talijanskih djaka, govori se o Hrvatostri, a Srbohrvatima, da se tako prikrije hrvatski karakter. Takove su kovance istom prigodom došle i u novine van Dalmacije. Ovo bagatelisanje hrvatskog imena na račun srbstva nemože a da ne bude na uštrb hrvatskoj stvari i dužnost je svakog pravaša, da se takovom postupku odupre.

Toliko je bilo borbe i u saboru u Zadru proti srbohrvatišnji kao austrijanjskoj kovanciji, a sada tu austrijanjsku kovanicu upotrebljavaju i šire oni isti koji je pobijali. Gdje je tu dosljednost, a gdje i ozbiljnost?

Umjetnički koncert.

U četvrtak večer u kazalistu Mazzoleni, za prvi put u Šibeniku, imali smo prigode slušati glasovitoga i velikoga violinistu Meneghella-Dinčića i naše divlje mlade umjetničke sile pjevačicu pl. Cindri i pianistu Bozzotti. To je bio osmi koncert što ga ovi umjetnici priređiše na svojoj turneji po našim krajevima. Umjetnički uspjeh bio je izvanredan, a bilo je dosta odabrane i otmene publike; samo je žaliti da je parter bio dosta slabo posjećen.

Violinista Meneghella-Dinčić umjetnički je velikan, kojemu se je i Italija divila i kojim se hrvatski narod može čičiti. U zadnje doba sveta domača štampa sa najvećim priznanjem pisala je o Meneghella-Dinčiću iznašajući njegove umjetničke vrline, te šibenski glazbeni krugovi znali su već unaprijed da pred njih stupa veliki umjetnik, ali ova sve to, naša očekivanja bila su u velike nadmašena i svi opazimoše da je Meneghella-Dinčić na gušlama genij, kakovi se rijetko radjaju. O njegovoj divnoj tehnici, velikoj preciznosti, jakosti i dubokoj čuvstvenosti i nježnosti suviše je govoriti; on je u tome savršen. Kada se hoće o Meneghella-Dinčićevom guđenju govoriti, onda se može jedino iztaknuti preveliki i jači efekat, što ga on proizvadjja u publici.

Violin i arket u rukama Meneghella-Dinčića postaju čudovorna i magična sprava, koja nadnaravno jakošću razpolaze i gospodari čuvstvima slušaoca. Meneghella-Dinčić svu svoju veliku dušu kroz svoje guste utljeva u duše slušaoca, te oni skupa sa gušlama njegovim stežu i čeznu tagaljivo u Eleggiana Bazzinina, te zanosno i čuvstveno proživljuju sve one „andante“, „travquille“ i triumfirajući „finale“ Berlioz-ovog Concert-a br. 7. Dok Meneghella-Dinčić guđi Paganini-ev „Mosé“, događa se pravo čudo, jer jednom žicom samom on

proizvadjia tako savršeno sve one varijacije, e bi se reklo da su proizvedene raznim strumენტima. U tome komadu se je vidjelo, kakovu dotjeranu i savršenu tehniku posjeduje naš Meneghello-Dinčić. Četiri zadnja komada, što ih je gudio, bila su četiri prava bisera, nježno i čustveno odigrana, koji su svakoga raznježili i zanimali. Meneghello je na publiku učinio preveliki dojam i bio je uvijek u velike i burno aplaudiran, kako jedino zanesena i oduševljena publika može aplaudirati.

Dražestna i simpatična pjevačica pl. Cindro posve nas je zadovoljila. Glas joj je veoma jak i uglađen, a osim toga obsežan od nizkih do visokih tonova. Ona je imala sreću da prva propjeva hrvatski u Opatiji na javnome koncertu. Za to smo baš zahvalni umjetnicima da na svojoj turneji pohodiše i ovo naše hrvatsko lječilište, a i za to da i strani čuo tamo vide kako Hrvati imaju dobrih umjetnika, kojima bi se i veći narodi mogli ponositi. Gđjica pl. Cindro je aplaudirana, a na osobiti način kada je odpjevala „Tužnu pjesmu“ iz opere „Povratak“ komponirane od Meneghello-Dinčića, koju je morala opetovati. Romanca je baš prekrasna i zanes svakoga koji je čuje, tako da je do sada uvijek morala biti opetovana, gđjedog se da je pjevala. Na ovome uspjehu mi od srca čestitamo komponist, te želimo da ga ovo obdori da iznese čitavu svoju operu na vidjelo.

Mladi Bozzotti je veoma dobar pianista. Prati baš divno, umjerenom jakošću, tako da zvukovi njegova klavira ukrasuju izdavanje onih koje prati. Individualnost svoju pak pokazao je u izdavanju Regera i Streleckyja, gdje je pokazao dosta dobru tehniku i interpretaciju. Mi zahvaljujemo našim umjetnicima, da su posjetili naš grad i priuštili nam pravi umjetnički užitek, željom da nas čim prije opet svojim dolazkom počaste.

Političke vijesti.

Mir između Bugarske i Turske. Pitanje granica između Bugarske i Turske definitivno je uređeno. Nova granica ide sa ušća Marice preko ušća Kezavje sjeverno od Injaje i ostavlja Dimitok, Drinopolje i Kirkilise Turskoj. Trnovo, Mustafapaša i Ortakkej pripadaju Bugarskoj. U principu je postignut sporazum i u narodnom pitanju.

Sukob između Albanije i Srbije. Prilikom na albanskoj granici sve više uzemiruju javnost, jer dolaze vijesti, da Arnauti spremaju veće upade, nego što su bili dosadašnji i da naručavaju svoje suplemenke u Granicama Srbije.

Iz Beograda javljaju: Prema privatnim vijestima u okolini Djakovice i Prizrena neki strani agenti negovaraju Arnauta, da se odmeću u brda i da bježe preko granice. Do sada je do 2 hiljade Arnauta nestalo, a žene su im ili pobjegle također u brda ili one koje su ostale, tvrde, da ne znaju gdje su im muževi.

Utvrđeno je i to, da su ovi agenti, koristeći se slabim posadama na crnogorsko-albanskoj granici, uspjeli da preko crnogorske zone unesu dosta pušaka u Srbiju.

U isto vrijeme kad se događaju upadi Arnauta na srbski teritorij, predstavnici velikih sila interveniraju kod srbske vlade, da povuče srbske čete sa nekih pozicija u granicama još tačno neomeđene Albanije.

Na predstavlju velikih sila srbska vlada je odgovorila, da ona, i ako vidi za čim se ide, ipak neće davati povoda zapletima, nego će poslušati velike sile i povući srbske čete iz Albanije.

Italija u Maloj Aziji. Iz Rima javljaju, da je turska vlada dala jednom talijanskom društvu koncesiju za gradnju željezničke pruge od Adalije preko visoravnj Taurusa u Maloj Aziji. Pruga će biti duga 154 km. i otvoriće jedno plodno područje, koje je osobito povoljno za gospodarstvo i kolonizaciju. U Tahtali zalivu, u blizini Adalije, sastaju se trgovački putevi, koji vezuju Rodos i Cipar sa unutrašnjom Malom Azijom.

PREDPLAČUJTE SE NA „HRVATSKU MISAO“!

Naši dopisi.

Sinj, dne 16. rujna. (Premudra poslanica Dr. Grizice). U „Slobodi“ od 4. t. mj. br. 208. izašla je „Sinjska poslanica“. Ton je poslanice konfuzan, i očito izbija, da je poslanica pisana sa nekim strahom i zebnjom. Započimlje „obćinski brodolomci uvidjaju, da ih afera načelnika Marovića i bezglavo upravljanje fra Mihe vodi k neminovnom potonuću“. Baš bombastički. Želio bi reći javnosti, da još brže potonuće uzsljedi, da Dr. Grizica iznese, u čemu se današnji upravitelji občine nalaze kao brodolomci i u čemu se sastoji bezglavo upravljanje fra Mihe? Zar u tom, što mu prigodom sokolskoga sleta nije nasio?

Ponosom se može iztknuti, da sinjska občina vodjena je tako zdušno, pošteno i značajno, da joj para u Dalmaciji nije, a osobito kada se uvaži, nakon onakove jadne Tripalove uprave. Što se tiče sokolskoga sleta, očito je poznato, da nije bilo onakova izkaza sa strane občine i načelnika Marovića, izgledalo bi sve pokopano, o čemu su sokolasi najbolju uspomenu ponijeli.

Sokolsko slavije, onako kakovo je u istinu bilo, vjerno je opisano u „Hrvatskoj Misli“, a sve ostalo, što nakon 20 dana bulazni Dr. Grizica, izljev je samo njegove priklipljene otrovne žuči, jer mu njegova prijeteća pisma ostadoše ko i boj Don Quihota proti vjetru. Izstup Dr. Grizice proti načelniku Maroviću oslanja se na povik u „Slobodi“, da načelnika treba utući.

Koli fra Miho, toli družu „uskrsitelj mrtvaca“ čekaju Dr. Grizicu na mezevu. Ali, kad je željan toliko čišćenja ljudi druge stranke, do poštenja mu stoji, da prije počme čistiti i od gube prati ljude svoje stranke, te da vjerno opiše javne atere Tripala, Opare, Uroša Masovića i drugih i tad će se doviknuti: aferim, Dr. Grizico, i ti si, i nitko drugi, onaj čovjek, koga je Diogen svijećom usred dana na javnom trgu tražio.

Gospodarstvo.

Slaba ribarština.

Okolicu Šibensku izdalo je ljeto ribanje kao nikad dosad. Ukupno uzeto ribari nijesu izribali ni polovinu vrijednosti karbida što su potrošili. Bilo bi uputno, da ih pomorska vlada pomogne, e da bar deficit plate.

Dinamitardi.

Stižu nam tužbe s Krke i iz Skradina, da nema dana, kad se tamo ne tamani riba dinamitom. Rek bi da je pomorskoj vladi mala briga za naše blagostanje, kad ona ovako nehajno pušta da se ova bogata ribarska podvornica tamani i uništije. Što rade njenih 40 ribarskih stražara? Što tri parobroda i sijaset činovnika, koji su dodijeljeni ribarskom odsjeku? Intesenti traže, kad se pomorska vlada ne miče, od skradinske občine, da se obrati Zemaljskom Odboru, neka bi on uzeo u zaštitu naše blagostanje, a kad bi i ovaj se oglušio, tad nek sazove na skupštinu građane, da oni odluče o ovoj veoma važnoj stvari i postaraju se za čuvara, pa makar mjesečnim doprinosom.

Ovome mi nemamo što nadodati, jer smo više puta upozorili na ovo odlučujuće faktore. Nehaj njihov prešao je svaku mjeru. Ipak mislimo, da će se bez namještaja jednog privremenog ribarskog stražara za Pruklijan i Skradin teško stati na put zločincima, koji rijedko uhvaćeni, bivaju kažnjeni odveć blago, te kazan ne odgovara nipošto zločinu počinjenom, a još manje koristi, koji je zločinac iz ovog zločina crpio.

Ribarstvo nam danomice nazaduje, a osobito oboritom ribom, kojoj je Pruklijan i Jaruga leglo. Ubite mriče, nestaje ribe. Čudimo se, po onom što dinamitardi rade u ovim predjelima, kako i jedne oborite ribe vidimo. Valjda Bog koju čuva, ko u korabiji Noa, da se ne bi izkorenile.

Ribari korallja.

„Ribarska Koraljarska Zadruga“ u našem gradu odpremila je i ove godine jednu ladju na ribanje korallja uzduž naše obale. Usljed hrdjavih vremena ribolov je bio odveć slab.

Tipovi masta i vina.

Po nalogu ministarstva pozvana je etnološka postaja u Splitu da prouči tipove

masta i vina. U ovu svrhu putujući učitelji poljodjelstva sabiru dotične uzorke. Preporučimo vinogradarima da im budu pri ruci i dadu uzorke.

Domaće vijesti.

Klub hrvatsko-slovenskih zastupnika na istarskom saboru obdržavao je u ponedjeljak dne 15. o. mj. u Trstu sjednicu, na kojoj se je razpravljalo obćenito o hrvatskom pitanju i napose o sadašnjem položaju našega naroda u Istri. Stvoreno je raznih zaključaka jednoglasno, odnosećih se na gornja pitanja i razpravilo razna mjestna pitanja.

Autonomija katoličke crkve u Bosni. U Sarajevu obdržavaju se u nadbiskupskom dvoru konferencije bos. herc. episkopata i redodržavnika. U konferencijama učestvuju preč. o. del. Baslien, preuzv. g. nadbiskup Stadler, presvj. biskupi Mišić, Garić i Šarić; arhidjakon vrhbosanskog kaptola protonar Koščak, franjevački provincijali Mihačević i Ostojić te superior hrvatske misije Družbe Isusove O. Dostal. Glavni je predmet ovih konferencija autonomija kat. crkve u Bosni i Hrcgovini.

Nova Andrassyjeva stranka prama Hrvatskoj. Dne 14. o. mj. konstituirala se u Pešti nova magjarska, Andrassyjeva stranka, sastojća od starih političara sviju stranaka, koji su bili ili bi htjeli na vladu. U svom programnom govoru, Andrassy se je taknuo i Hrvatske po načinu svih magjarskih političara bez razlike stranaka. On je rekao: „U interesu uzpostave ustavnosti u Ugarskoj, kojoj je u posljednje vrijeme zadan težak udarac, ustavna straka želi, da bi što skorije prestalo iznimno stanje, što sada postoji u Hrvatskoj i Slavoniji. Ovim je zemljama pod krunom sv. Stjepana i u okviru državne zajednice Ugarskom zajednica tako široka podloga za njihov razvoj, da uz dobru volju s obiju stranaka mogu udovoljiti svi svojim gospodarskim i narodnim aspiracijama. Ustavna je stranka nadahnuta iskrenim prijateljstvom i dobrohotnošću spram Hrvatske i Slavonije, kojima su interesi posve istovjetni s interesima Ugarske. Hrvatski narod može biti uvjeren, da je stoga Ugarska spremna izpuniti sve njegove želje do krajnjih granica mogućnosti, naravno, uz očuvanje državne zajednice.“

Obtužnica proti Dojčiću. Dojčiću koji je pucao na komesara Skrljeza, uručio je sudac istražitelj optužnicu. Državni odvjetnik ga tuži radi zločinstva uvrede Veličanstva, označ. u § 63. kaz. z., zločinstva smetanja javnoga mira, označ. u § 305. sl. a) kaz. z., zatim zločinstva uvrede članova cesarske kuće, označ. u § 64. kaz. z. i konačno zločinstva pokušanoj potajnoj umorstvu, označ. u § 8., 134. i 135. toč. 1. kaz. z., što se kazni osvrtno na § 34. kaz. z. po višoj stavci § 138 kaz. z. (od 10—20 godina).

Razprava proti Dojčiću urećena je već za 25 ov. mj., budući Dojčić nije proti optužnici najavio nikakvih prigovora.

Radna većina bosanskog sabora. Hrvatski saborski klub nastavlja svoja viječanja, da se omogući radna sposobnost sabora. Izabran je odbor od 5 članova, koji će pregovarati s ostalim strankama sabora o ovoj stvari. Razpoloženje za ustrojjenje radne većine do sada je prilično povoljno. Hrvati traže jedino još ispunjenje nekih želja, koje su podređene naravi. Drži se, da će ministru Bilinskom poći za rukom, da osposobi do jeseni sabor za rad.

Popunjenje občinske uprave u Markarskoj. Dneva 17. o. mj. objavljen je izbor dvojice prisjednika občine Markarske na mjesto onih koji se nedavno odrekli. Jednoglasno bijahu izabrani Silvester Matulović, pravaš, prvim občinskim prisjednikom i Mate Šimić, od hrv. stranke, četvrtim obć. prisjednikom.

Srbske štamparija u Zagrebu pred likvidacijom. „Narodne Novine“ priobćuju poziv na izvanrednu glavnu skupštinu dioničara srbske štamparije u Zagrebu, na kojoj će biti predložena likvidacija štamparije.

Gradske vijesti.

U fond „Hrvatske Misli“ darovao je g. F. Ž. Donadini K 3 mjesto čestitke mladomniku Martinu Jurjeviću u Splitu. Uprava lista najljepše zahvaljuje.

Jobovu ustrpljivost pokazali smo, kada smo mjeseci i mjeseci podnosili svakoake izazive od strane firme Krtelj i drug. Ali nasilna ona željad zadire svagdje, harači narodno dobro i uzimlje za nišan nevoljne, siromašne ljude, goni ih po sudovima podmićući sumnjive svjedoke.

Kako da i ne planemo gledajući, kako dva doktora prava izdavaju odluke u ime občinskog upraviteljstva bez znanja i proti volji petorice občinskih prisjednika, kako prave krivotvorine, počinjaju javna nasilja i zlorabe vlast, s toliko cinizma, žući i drzovitosti da je pravo čudo, odakle su naši ljudi smogli toliko ustrpljivosti. Koji Šibenčanac može da ostane miran gledajući kako Krtelj baca na ulice jednog našeg sugrađjanina, čuvara vatrogasaca Zorica, upisujući mu u zločin što je iz čovjekoljubivosti uzeo jedno tuđe dijete, iz nahodišta, pod svoje!

Krtelj-Drinkovića „Rieč“ nema srca da spomene, zašto smo u prošlom broju onakom žestinom ustali. I naša strpljivost ima granica. pa i danas Krtelju i njegovim savjetnicim poručujemo, da se okane čorava posla, da se sprijatelje sa sudbinom i ne siju novih neprijateljstva, da ne poženju bure koju mi ne želimo ali koju oni silovito izazivaju.

Borbe u vatrogasnom društvu imale su odjeka u četvrtak u kazalištu prigodom koncerta. Zapovjednik Bulat poslao je u kazalište i prijavio političkoj vlasti svojih šest vatrogasaca za običajnu stražu; Krtelj pak poslao je svojih šest. Kako Krteljevi vatrogasci nisu se mogli legitimirati nalogom zapovjednika, izaslanik političke vlasti g. Stiasny dao im je nalog da se odstrane, tako da je stražu obavio onih šest vatrogasaca koje poslao g. Bulat, koji je i kod vlasti kao i kod građanstva još uvijek priznat za zapovjednika vatrogasaca i takav će biti, dokgod uživa povjerenje občinske uprave.

Občina je primila od kazališta pristojbu za vatrogasce, a Krtelj dao podjeliti novac među onih 6 svojih koji niti nisu stražarili. Tim je prikratio one druge, ali ovi će već znati prisiliti ga, da oteto vrati.

Trgovačka škola usavršivanja počet će upisivanjem trgovačkih pomoćnika dneva 22. ov. mj. Upisivanje slijedit će od 7 do 8 s. večer u prostorijama c. k. velike reformne gimnazije. Upisnina iznosi 5 K i 16 para.

Po § 99 b. obrtnog reda dužni su pohađati računu školu svi trgovački pomoćnici koji nisu još navršili 19 godinu, a nemogu dokazati da su već pohađali sličan zavod. Svi trgovci dotično obrtnici, koji ne bi upisali svoje pomoćnike u računu školu, biti će prijavljeni obrtnoj vlasti.

Škola za šegrete u našem gradu otvara se na 1 došatog mjeseca. Pozivlju se gospodari (majstori), da upišu svoje šegrete u ovu školu, e da izbjegnu posljedica zakon. Upisivanje će slijediti u jednoj od školskih prostorija kod sv. Frane dana 30. t. m. od 9—12 sati prije podne.

The Edison Kinetograf daje danas i sutra: I. Arsen Dinu progucao klarinet (komično); II. Bračno putovanje, dramsko rečeno-djelo od 800 metara vrpce; III. Gljivici kroti punicu.

U ponedjeljak i utorak novi raspored: I. Jači od mržnje, veelebna dramska radnja od 1100 metara vrpce; II. Skitalični trik (komično).

Hrvatska

Zadružna Tiskara

U. Z. S. O. J.

U ŠIBENIKU

izradjuje sve u tiskarsku struku spadajuće radnje
lačno, brzo i jeftino.